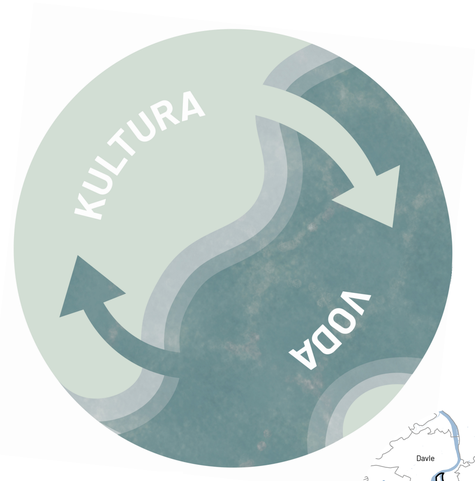

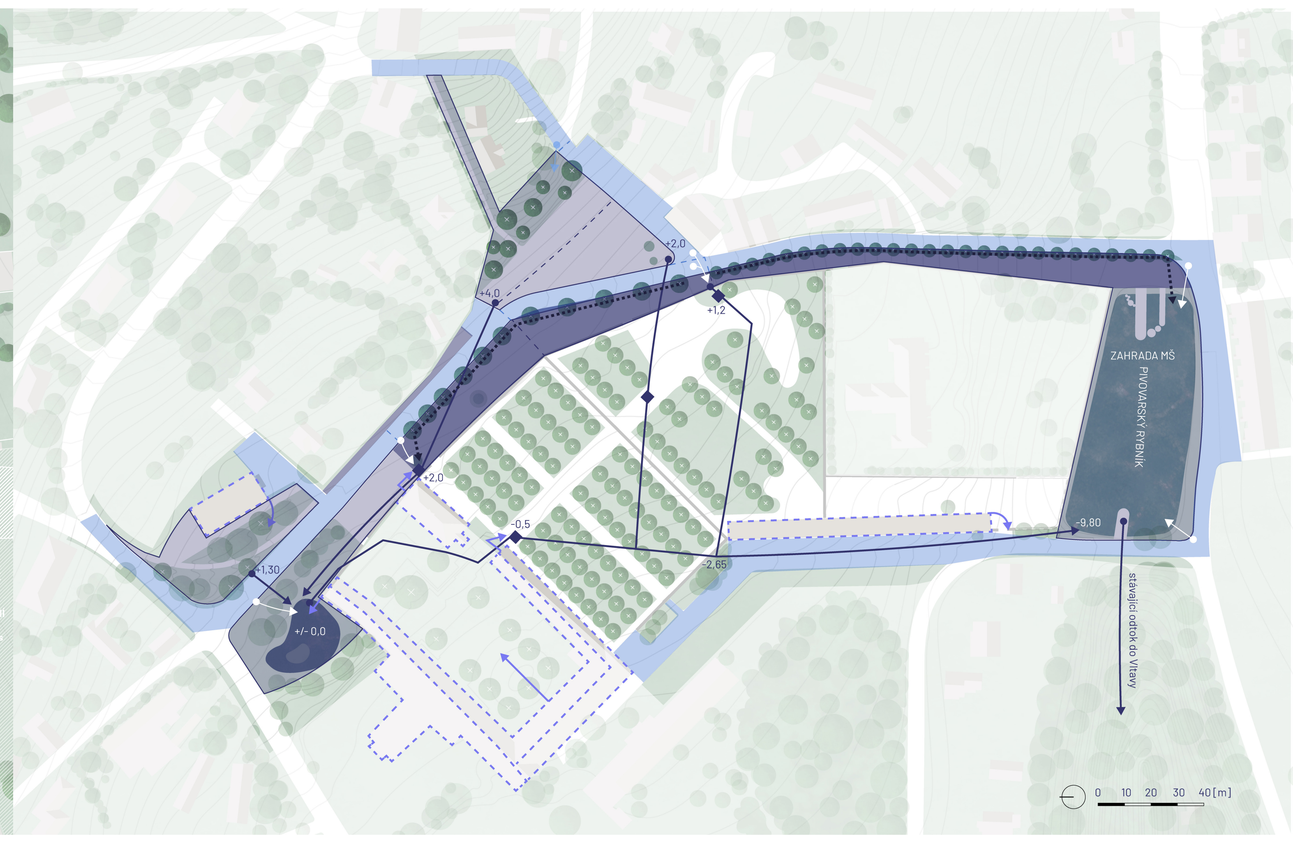

CELKOVÁ SITUACE

O ÚZEMÍ

Obec Hradištko se nachází na jih od Prahy, nad soutokem Vltavy a Sázavy. V jeho centru se nachází barokní zámeček se zahradou, která je obehnaná zdí s výklenkovými kapličkami a dvěma portály.

ZAMĚŘENÍ

Práce se zabývá revitalizací centra obce. Klade si za cíl vyzdvihnout jeho historickou hodnotu a zároveň ho uzpůsobit pro naplnění potřeb moderního člověka. Kromě souhry starého a nového návrh řeší také propojení jednotlivých oblastí centra, funkční vymezení, dopravní řešení a adaptaci na klimatickou změnu.

ZÁKLADNÍ PRVKY

- budovy stávající
- budovy a přístřešky navržené
- hranice řešeného území
- zámecká zeď s výklenkovými kaplemi
- vrstevnice 0,5 m

POVRCHY

- dlážděné chodníky vzor rovných řad
- dlážděná vozovka obloukový vzor
- mlatový povrch
- tartanový povrch
- vodní plocha
- trávníky, výsevy a výsadba

VEGETACE

- stromy stávající
- stromy navržené
- pobřežní vegetace

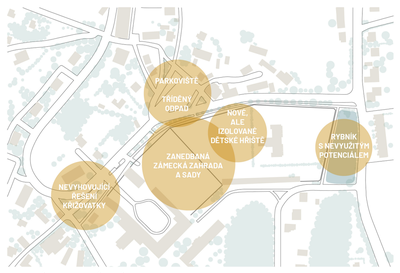

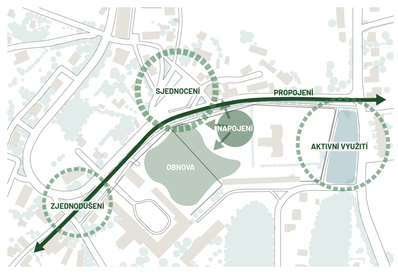

KONCEPT

ZÁKLADNÍ PRINCIP ÚPRAVY ÚZEMÍ

Severní křižovatka vyžaduje zjednodušení a zpřehlednění. Práce by měla brát při argumentaci návrhu v potaz historickou hodnotu této oblasti, neboť se jedná o původní náves, kde bývala místní zvonička. Ta byla za 2. světové války narušena dlážděnou vozovkou vystavěnou vězni pracovního tábora.

Oblasti původního ovčína prospěje sjednocení povrchu a funkční vymezení, neboť se jedná o jednu z nejrozsáhlejších zpevněných ploch s poměrně přívětivým terénem v oblasti centra. Například během tradiční hradištské pouti je zde každý rok umisťováno několik největších atrakcí.

Nové dětské hřiště se potřebuje napojit na okolní prostředí tak, aby o něm procházející věděli nebo jeho přidružený prostor sám zval k jeho objevení. S tím souvisí také obnova zámecké zahrady a sadů, kde je hřiště umístěno. Jednou z největších překážek tohoto cíle je památkově chráněná zámecká zeď, která hřiště izoluje od hlavní ulice. Mají-li se prostory hřiště, sadů, hlavní ulice a návsi prolnout, je třeba se zdí adekvátně pracovat.

Další přidanou hodnotou veřejného prostranství na Hradištku se může stát Pivovarský rybník na jihu území. Hradištko je jedno z mála okolních obcí se zachovaným větším rybníkem. Aktuálně kolem něj vede poměrně frekventovaná asfaltová komunikace, je olemován zábradlím a přístup k jeho hranám není příliš přívětivý.

STÁVAJÍCÍ SITUACE

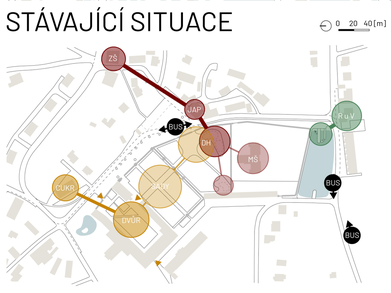

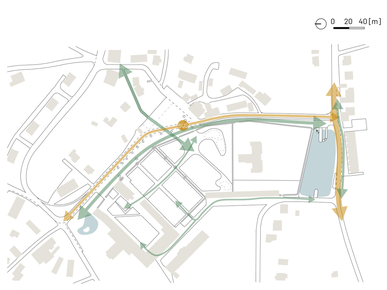

VZTAHY V ÚZEMÍ

Rozmístění občanské vybavenosti určuje pěší trasy. V rámci funkčnosti centra je třeba identifikovat vztah různých typů vybavenosti a podpořit jejich propojení.

ŠKOLA - JAPEKA - HŘIŠTĚ - ŠKOLKA

Významnou osou je spojení vybavenosti pro děti a mládež (restaurace Japeka je dnes zároveň školní jídelnou). Pro tuto oblast je žádoucí navrhnout bezpečnou pěší trasu a snadný přístup k veřejné hromadné dopravě, neboť právě tuto vybavenost bude denně využívat největší množství osob.

CUKRÁRNA - DVŮR - SAD - HŘIŠTĚ

U-budovy u zámku jsou již v rámci studie Skrz hradby navrhovány jako prostory občanské vybavenosti. Jsou dostupné ze tří stran - hlavní bránou z ulice Pikovická, ze zámeckých sadů a zadním průchodem směrem od stávající tiskárny. Z toho důvodu prostor dvora komunikovat hned několika směry a kromě přístupu z hlavní ulice významně podporuje trasu skrz zahradu.

Nejvýznamnější trasy vozidel vedou v území po dvou páteřních komunikacích, Benešovské a Pikovické ulici. Benešovská je silnějším tahem projíždějících, zatímco Pikovická se žene centrem a využívají ji především místní.
Významné pěší tahy kopírují zmíněné trasy vozidel. Zároveň se objevuje několik příčných směrů, které jsou určené zmíněnými vztahy související občanské vybavenosti.

PLÁNOVANÁ SITUACE

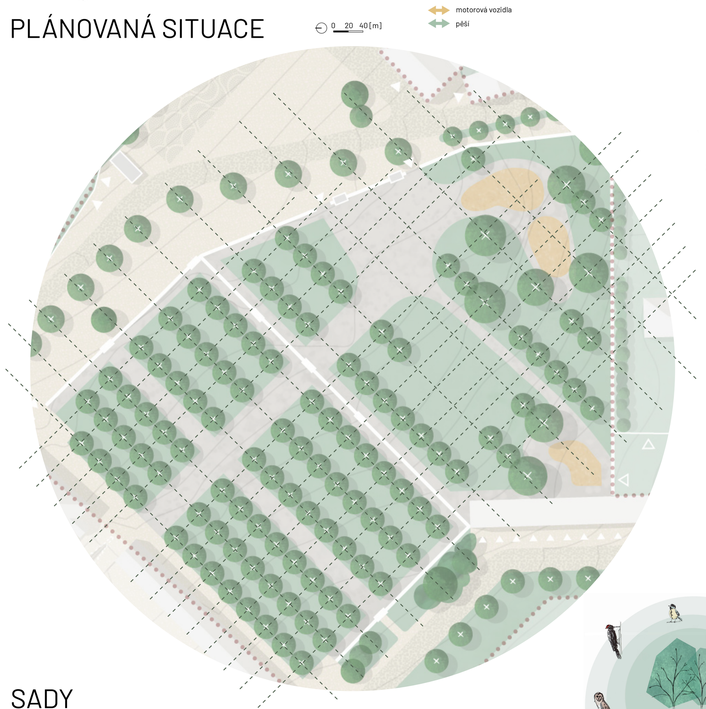

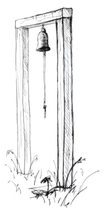

PŘESAHY PROSTORŮ

Výsadba celých zámeckých zahrad respektuje navržený ortogonální rastr. V severní části sadů je přísně dodržován, zatímco za dělící zdí na jihu se postupně objevuje více a více vynechaných průsečíků. Vliv má také výběr taxonů - v nejjižnější části zahrady se již objevují stromy rozmanitějších vzrůstů, tvarů a kvetení.
Rastr má vliv také na nově navrhované stromořadí podél hlavní ulice. To má podpořit návaznost všech prostorů a zjemnění hranice, kterou zeď vytváří.

SADY

Jižní část je navržena k modernímu aktivnímu využití, zatímco severní část se věnuje obnově původních sadů s respektem k rozmístění dochovaných barokních výklenkových kapli a portálů.
V sadu jsou použity taxony, které se svým vzhledem podobají klasickým sadovým stromům. Podél hlavních os jsou využity odrůdy, které jsou zcela bez plodů. Dále jsou zde vysázeny jeřáby, jejichž plody přilákají množství malých a zpěvných ptáků. Uprostřed je vymezen prostor pro historicky cenné odrůdy jabloní. Cílem je zachování, případně rozmnožení starých odrůd, které již zanikají, čímž může vzniknout nová přidaná hodnota místa.

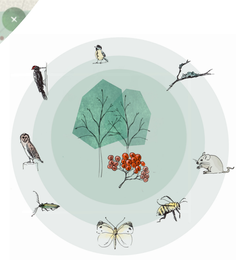

ODKAZY MINULOSTI

ZVONIČKA

Zvonička na původní návsi, která byla narušena dlážděnou vozovkou během 2. světové války, je nyní ve skromnější podobě umístěna poblíž své původní lokality, v zatáčce pod stromem u rybníka. Jedná se o jednoduchý dřevěný rám s mosazným zvonem.

SILNICE POSTAVENÁ VĚZNI PRACOVNÍHO TÁBORA

Původní dlážděný oblouk, který zde vystavěli vězni nacistického tábora za druhé světové války, je v rámci jejich památky půdorysně zachován pochozím chodníkem. V jeho dláždění se objevují bronzové kostky, jedna za každého vězně pracovního tábora.

OVČÍN V DLAŽBĚ

Další zmizelou částí historie je barokní ovčín, jehož obvodové zdi zde stály až do roku 2006, než byly strhnuty. [32] Jeho připomínkou je speciální zvlněný vzor dláždění v oblasti jeho půdorysu. Navržený vzor má vlnami připomínat jak ovčí vlnu, tak vlny a meandry řek Vltavy a Sázavy, které od nepaměti tvarovaly celou okolní krajinu.
Vzor se postupně mění od vějířovitých pevných vln do volnějších tvarů od severu na jih, podobně jako celý návrh zámecké zahrady a návsi.

TŘÍDĚNÝ ODPAD, ZÁSILKOVÉ BOXY A ROZVADĚČ

Menší budova na návsi je umístěna na severním cípu tak, aby nezakrývala dláždění ovčína a nebránila vjezdu do přilehlých zahrad. Budova umožňuje zachovat centrální umístění kontejnerů na tříděný odpad bez negativního dopadu na reprezentativnost prostředí.
Vně stěny místnosti s rozvaděčem jsou umístěny zásilkové boxy. Jsou přímou součástí dřevěné fasády navrhované budovy, a tak nejsou v prostranství nijak rušivé. Budova reaguje na současný trend umisťování zásilkových boxů, které postrádají designovou hodnotu a stávají se vizuálním smogem.

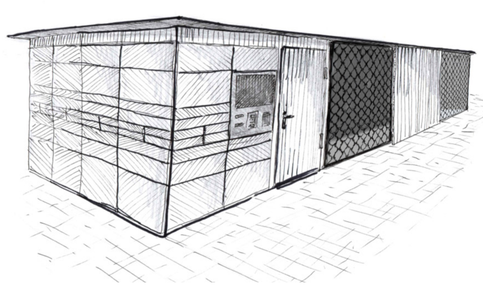

MINULOST V BUDOUCNOSTI

VIZUÁLNÍ PROPOJENÍ NÁVSI A ZÁMECKÝCH ZAHRAD

V aktuální situaci je dětské hřiště od zbytku prostranství izolováno zámeckou zdí. Jeho okolí k němu nezve a procházejícím zůstává hřiště a celá zahrada skryta. Návrh se snaží vytvářet mezi zahradou a hlavní ulicí určité přesahy, včetně pokračování výsadby na základě rastru, čímž vzniká vizuální návaznost stromů při pohledu přímo skrz osu. Významným přesahem jsou potom navrhované otvory ve zdi, do kterých je vsazen také přístřešek autobusové zastávky. Vznikne tak několik „oken" mezi jižní částí zahrady a návsí, což podporuje souvislost obou prostorů. Zároveň se památka stává aktivním prvkem v prostranství - již to není jen zeď, kterou míjíme a která je neprostupnou hranicí, ale je hravá, vyzývá k objevení prostoru za ní, k nakouknutí, prolezení, posezení.

ZÁMECKÁ ZEĎ JAKO AKTIVNÍ SOUČÁST VEŘEJNÉHO PROSTRANSTVÍ

Autobusová zastávka je navrhována jakou součást zámecké zdi. Do dvou vytvořených otvorů je umístěna prostorově nenáročná konstrukce jednoduchého, moderního tvaru. Dřevěná stříška je jasně odlišeným prvkem od původní historické zdi, která je památkově chráněná. Návrh v případě změny zámecké zdi zastává princip jasného odlišení původního a nového. Zásah by měl být naprosto zřejmý a nesnažit se nic kamuflovat ani napodobovat, čímž se zachová představa o původní podobě památky.
Skica designu zobrazuje představu o tvarosloví zastávky a jejím vzájemném působení se zámeckou zdí. Pro zvýšení kvality návrhu zdi se zastávkou by byla vítána spolupráce architekta.

MODROZELENÁ INFRASTRUKTURA

ZÁKLADNÍ SYSTÉM

V celém centru obce je navržen celistvý odvodňovací systém s retenčními a akumulačními podsystémy. Základním prvkem jsou retenční plochy pod cukrárnou a nad návsí, kde se voda pomalu vsakuje v navzájem propojených průlezích. Přebytečná voda z průlehů a některých zpevněných ploch je odváděna do akumulačního rybníku pod cukrárnou. Systém disponuje také několika akumulačními nádržemi s přepady v zámecké zahradě, ze kterých je možné sady i trávníkové plochy zavlažovat během sušších období. Celý systém končí v Pivovarském rybníku, který má vlastní odtok do Vltavy.

PŘEKONÁNÍ TERÉNU

Terén je dostatečně svažitý na to, aby systém mohl fungovat samospádem. V některých místech fungují vsakovací plochy nebo akumulační nádrže jako spojené nádoby, což znamená, že spád jejich propojení může být až nulový.

ODVODNĚNÍ VSAKOVACÍCH PRŮLEHŮ

V linii průlehů je umístěna perforovaná odvodňovací trubka, která společně s přepadem zajišťuje odtok přebytečné vody dále do systému. Průlehy jsou důležitou zásobárnou vody obnoveného rybníka u zámku.

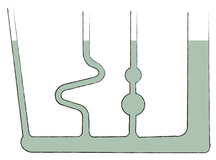

VSAKOVACÍ PRŮLEHY

ZÁKLADNÍ SYSTÉM

Tvar terénu zajišťuje, že voda neuteče pryč ze svahu, ale naopak zůstane stát v korytě a může se pomalu vsakovat. Pokud se koryto naplní přes míru, voda odteče přepadem do druhého koryta, případně dále do systému.

VLIV NA KLIMA

Díky mohutnější vegetaci, stínění a delšímu zadržování vody jsou tyto plochy klimaticky významné, protože ochlazují své okolí. U návsi, kde se během školního roku pohybují děti při cestě ze školy a při čekání na autobus, je takové prostředí vítané zejména během horkých měsíců.
Díky pravidelnému zadržování vody zůstává půda obecně vlhčí a neinklinuje tolik k naprostému proschnutí, kvůli kterému se stává více a více hydrofobní, takže se voda hůře zasakuje a stéká po povrchu pryč.

VLIV NA KVALITU VODY

Voda se díky postupnému pomalému vsakování mechanicky filtruje, což přispívá k lepšímu stavu podzemní vody a také to znamená, že systémem bude pokračovat do akumulačního rybníka pod cukrárnou pročištěná.

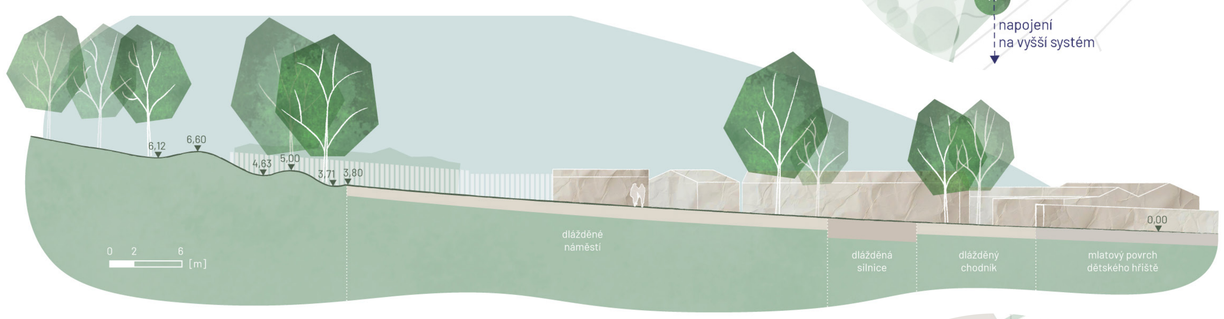

RETENČNÍ PLOCHA U OBNOVENÉHO RYBNÍKA

Jeden z podsystémů modrozelné infrastruktury se nachází u nového rybníka. Jedná se o odvodnění zpevněných ploch a střechy cukrárny a přilehlých komunikací. Hlavním prvkem jsou v terénu tvarované průlehy, neboli odvodňovací příkopy. Průlehy jsou spojený systém s přepady, takže při přeplnění jednoho se začně voda přesouvat do druhého a pak dále do systému, v tomto případě do obnoveného rybníka, který slouží ve své podstatě jako povrchová akumulační nádrž.

RETENČNÍ PLOCHA NAD NÁVSÍ

Stejný podsystém se nachází i nad návsí, kde je terén tvarován podobným způsobem. Toto území sbírá vodu z výše položených zpevněných komunikací, včetně pojízdných, což vyžaduje opatření systému odlučovačí ropných látek před vstupem vody do vsakovací oblasti. Dva větší průlehy jsou v podstatě dvě terasy s přepady. Třetí, menší průlej je podloužením spodního a funguje s ním jako spojená nádoba. Díky nim se na náves nedostává přebytečná voda z vyšší oblasti, protože je buď pomalu vsakována, anebo odvedena ještě nad návsí pod zemí dále do systému.
Díky tomu, že je náves nejvýše položenou částí území, je možné přebytek vody z retenční plochy a vodu z návsi taktéž svést do akumulačního rybníku pod cukrárnou, jak je vidět na hlavní situaci modrozelené infrastruktury.

- neznečištěné plochy
- plochy vyžadující odlučovač RL
- plochy odvodněné do rabátek
- plochy odvodňovaných střech
- podzemní akumulační nádrž
- vpust a přepad dále do systému
- přepad přes odlučovač (nebo jejich soustavu)
- odvodnění přebytečné vody od vegetace
- vedení střešní vody

MOLA PIVOVARSKÉHO RYBNÍKU

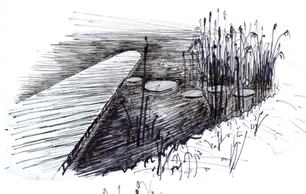

Na východní části rybníka je navrženo několik mol pro aktivitu nebo odpočinek na rybníku. Přes menší kruhové prvky je možné přecházet a přeskakovat.
Na západní části je navrženo jedno menší molo, u kterého jsou předpokládané klidnější aktivity.
Rybník je v současnosti využíván k rybaření. V běžné dny je pro něj vhodné zejména klidnější západní molo, nicméně během větších rybářských společenských akcí nabízí všechna nová mola více přístupových míst k vodě.

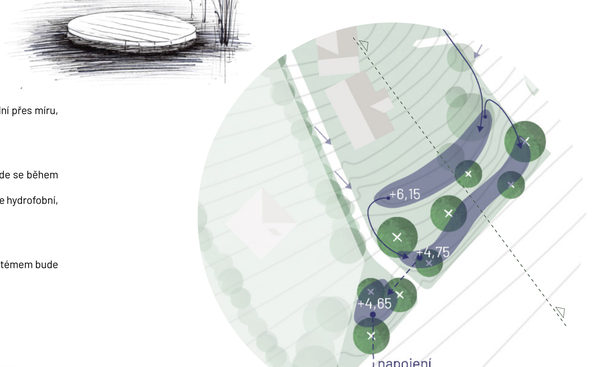

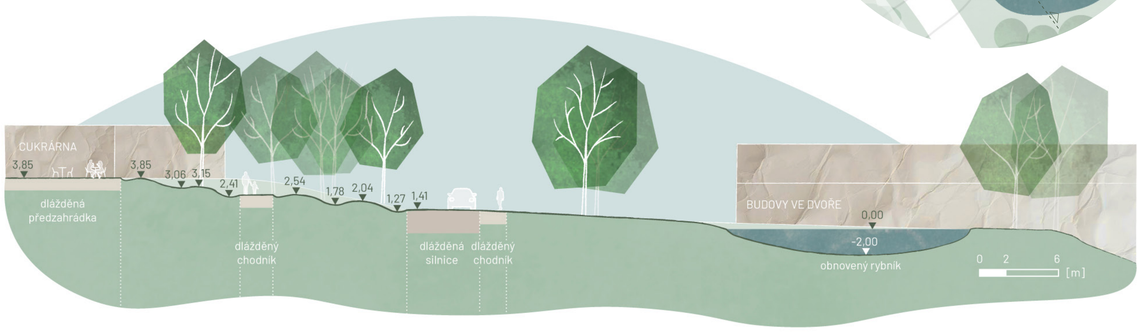

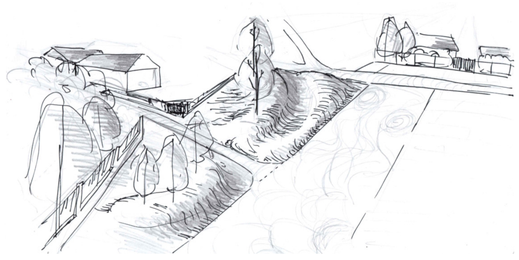

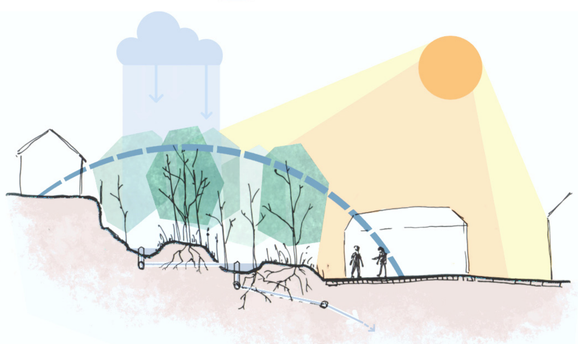

HRADIŠTKO MEZI_ŘEČÍ revitalizace centra obce

Štěpánka Jerhotová
vedoucí práce: Ing. Vladimír Sitta
odborná asistentka: Ing. arch. Adéla Ruprecht Chmelová

DIPLOMNÍ PROJEKT
Fakulta architektury ČVUT
Krajinářská architektua